

<https://doi.org/10.31874/2520-6702-2020-9-1-109-117>

УДК 37.014.25:81'24

Винарчик Марія

Проблема розвитку навичок багатомовності в європейському освітньому контексті

Анотація

У науковій статті досліджено проблему розвитку навичок багатомовності в європейському освітньому контексті. Для цього було поставлено завдання проаналізувати умови і шляхи реалізації проблеми багатомовності в сучасній освітній галузі та вивчити особливості європейської багатомовності в контексті культурного розмаїття. Методика дослідження базується на висвітленні і аналізі когнітивних та практичних навичок багатомовності. Проаналізовано європейську освітню політику. Встановлено, що вирішення проблеми багатомовності є одним із найважливіших видів діяльності Ради Європи, Європейської Комісії, вона ратифікована Європейською хартією регіональних мов або мов меншин, численними резолюціями міжнародних конференцій та симпозіумів.

Встановлено, що однією з головних цілей освіти в демократичному суспільстві є не тільки повага до прав людини, а й розвиток знань, умінь і навичок учнів, їх підготовка до життя в громадянському суспільстві. Дослідження показало, що багатомовні особи в Європі мають переваги над одномовними. Більше половини всіх європейців заявляють, що володіють принаймні однією мовою, відмінною від рідної. Здійснене дослідження показало, що багатомовність є вигідною для людей, які є прихильниками міжкультурної і мовної взаємодії, побудованої на толерантності і гуманізмі.

Сучасна європейська освітня політика спрямована на розвиток навичок багатомовності. Це засвідчує важливість і своєчасність вирішення проблеми в освітньому середовищі за умови активної підтримки учнів і вчителів, фінансових можливостей європейських освітніх програм і проектів урядів провідних європейських країн. В рамках реалізації цього завдання важливо активно підтримувати мобільність студентів та викладачів, розвивати наукову співпрацю, культурну взаємодію. Завдяки інтенсивному розвитку навичок багатомовності можна домогтися необхідного рівня мовної компетентності учнів як основи для їх подальшого навчання та самовдосконалення. Оскільки сучасне освітнє співтовариство зорієнтоване на найвищі людські цінності, особистісний розвиток школярів і студентів розглядається як пріоритетний напрямок функціонування європейських освітніх закладів.

Ключові слова: навички багатомовності, європейський освітній контекст, європейська освітня політика, міжкультурний діалог, розвиток особистості.

Вступ

Освітня європейська політика на сучасному етапі спонукає до переосмислення педагогіки і дидактики іншомовного навчання, визначення ролі мови навчання (яка для окремої кількості учнів не є рідною) серед усіх мов, які існують або вивчаються у школі. Нова концепція оволодіння іншомовними знаннями і вміннями в європейському освітньому контексті робить навички багатомовності інструментом спілкування, а вивчення мов – пріоритетною сферою педагогічної діяльності. У нещодавно прийнятій декларації «Зміцнення європейської ідентичності через освіту та культуру», Європейська Комісія представляє

бачення європейського простору освіти, в якому навчання і наукові дослідження сприяють міжнародній співпраці, що виходить за межі окремої держави. Навички розмовляти двома і більше мовами розглядається як необхідна умова взаємодії країн в європейському просторі. Особливої ваги набуває захист національних меншин, позаяк використання ними рідної мови не суперечить почуттю ідентичності з європейською спільнотою, так само як дотичність до спільного культурного і мовного надбання Європи у її різноманітності сприяє збагаченню кожної особистості. Політика Європейської Комісії у сфері багатомовності ставить цілі сприяти вивченню іноземних мов у суспільстві та надати для цього усім громадянам рівні можливості. « Основними цілями проекту « Багатомовна Європа » , що частково фінансується Європейською Комісією, є такі: сприяти обміну успішним досвідом для забезпечення міжкультурного діалогу та соціальної інтеграції за допомогою мовної освіти; активізувати європейське співробітництво в освітніх секторах, а також у суспільстві в цілому; підвищити поінформованість щодо рекомендацій Євросоюзу (UE) та Ради Європи (Conseil de l'Europe) з питань сприяння вивченню іноземних мов та мовного розмаїття в Європі» (Гуус & Кутлай, 2012: 7). В європейському освітньому просторі перед педагогами стоїть потреба у цілісному і виваженому підході до розвитку навичок багатомовності, що зумовлює оновлення процесу викладання і навчання іноземних мов відповідно до викликів сьогодення. Мовне розмаїття є ключовою властивістю європейської ідентичності, і тому обидві інституції ЄС – та, що базується в Брюсселі, і та, що базується в Страсбурзі, – активно сприяють мовній освіті та поширенню мультлінгвізму/плюрлінгвізму. Основними агенціями з мовної освіти в цих двох інституціях є Підрозділ з політики багатомовності, підпорядкований Генеральному директорату з освіти і культури Європейської комісії і Відділ мовної політики, підпорядкований Директорату освіти Ради Європи. Результатом їхньої діяльності є важливі рішення, хартії і конвенції, якими керуються провідні європейські держави (Гуус & Кутлай, 2012: 14).

110

Аналіз попередніх досліджень з проблеми

Явище багатомовності є об'єктом ґрунтовних міждисциплінарних досліджень педагогами, вченими-психологами, соціологами, лінгвістами. Серед них: В.М. Манакін (2012), В.-Ф. Маккей (1976). Вирішення проблеми багатомовності є однією із найважливіших у діяльності Ради Європи, Європейської Комісії, вона висвітлена у Європейській Хартії регіональних мов або мов меншин, ухваленій у Страсбурзі 5 листопада 1992 р., та в численних резолюціях міжнародних конференцій і симпозіумів.

Методами дослідження слугували: всебічний аналіз наукової літератури, наукове вивчення матеріалів, дотичних до проблеми дослідження, індуктивний та дедуктивний методи.

У статті ставимо за **мету** дослідити процес розвитку навичок багатомовності в європейському освітньому контексті.

Результати дослідження

Європейська Комісія веде постійний відкритий діалог із освітянами, заохочує мовне розмаїття, прагне зберегти європейську мовну спадщину. В освітній сфері процес вивчення мов має за мету дати можливість кожному громадянину спілкуватися кількома мовами, окрім рідної. Найефективнішим способом розвитку навичок багатомовності є вивчення іноземних мов із раннього віку дітей, для цього вдосконалюються освітні програми. Відбувається постійний пошук шляхів і засобів для розвитку навичок багатомовності, що сприятиме

взаєморозумінню між людьми-носіями різних культур, стимулюватиме мовний сектор (здійснення перекладів, викладання мов, розвиток мовних технологій тощо), допоможе більшій кількості людей навчатися та працювати за кордоном.

Політика багатомовності керується метою, визначеною Радою ЄС у Барселоні в 2002 р., щодо вдосконалення формування базових навичок, зокрема шляхом навчання принаймні двох іноземних мов із дуже раннього віку. Поєднання зусиль країн Євросоюзу в сфері освіти отримало значний поштовх 2000-го р., коли було ухвалено Лісабонську стратегію: широку програму реформ, спрямовану на економічне зростання та зайнятість населення. У 2009 р. було прийнято стратегію європейського співробітництва у сфері вищої освіти, розраховану на період до 2020 р. Однією із освітніх цілей Євросоюзу, – досягти, аби частка людей 30-34 років із вищою освітою сягала щонайменше 40%. Співробітництво в сфері освіти базується на спільному визнанні державами-членами того, що якісні знання і висока кваліфікація громадян ЄС є його цінним активом. Євросоюз приділяє велике значення освітнім процесам не лише в 28 його державах-членах, а й у Європі в цілому. Свідченням цього є його увага до Болонського процесу – загальноєвропейської стратегії реформування вищої освіти. Вона зосереджується на трьох складових: переході вищих навчальних закладів на трициклічну структуру (бакалавр-магістр-доктор); забезпеченні якості вищої освіти; визнання кваліфікацій та періодів навчання, здобутих студентами у різних вищих навчальних закладах Європи (ЮНЕСКО, 2007). На сучасному етапі європейський освітній простір – це 24 офіційні мови та близько 60 регіональних мов та мов меншин. Вважається, що 40-50 млн європейських громадян із близько 512 млн жителів розмовляють однією з не «офіційних» мов ЄС. Багатомовність – це основна характеристика Європи та її переваги, а знання іноземних мов – незаперечне. На думку В.М. Манакіна, «люди, що говорять різними мовами, створюють різні картини світу» (Манакін, 2012).

111

Навички багатомовності не тільки полегшують навчання, подорожі та можливість праці по всьому світу, сприяють комунікації і міжкультурній інтеграції, вони також повинні відповідати новим викликам європейської освітньої спільноти. У цьому контексті педагоги з різних країн відіграють важливу роль у сприянні багатомовності. Відповідно до свого статусу демократичної міжнародної організації, європейська освітня спільнота розглядає багатомовність як один із основних принципів своєї діяльності. В Енциклопедії Сучасної України знаходимо таку дефініцію: «багатомовність – користування кількома мовами в межах певного суспільства, зокрема держави. Багатомовність як засіб масового спілкування в межах однієї держави в сучасному світі скоріше є винятком, спричиненим певними історичними умовами, ніж правилом. Розрізняють особисту (в одномовній державі є люди, які, крім рідної, послуговуються іншими мовами) та соціальну багатомовність (в державі функціонує кілька мов з однаковим або різним статусом). Багатомовність найчастіше реалізується у формі двомовності. У Швейцарії 4 державні мови (нім., франц., італ. й ретороман.), але кожна з них використовується на чітко окреслених територіях, не витісняючи й не асимілюючи одна одною. У Бельгії статус державної мають 2 мови: французька та нідерландська, якими на своїх територіях розмовляють валлони і фламандці. У Фінляндії державними за Конституцією є фінська і шведська мови. У цих країнах представники різних етносів живуть на своїх історичних територіях, розділених адміністративними межами, тому державна багатомовність є засобом захисту і збереження національних мов, а не знаряддям їх асиміляції. Інший тип міжмовних відносин був у Радянському Союзі, коли всі мови, крім російської, зазнавали істотних обмежень» (Пономарів, 2003).

Уся політика Ради Європи спрямована на забезпечення можливості спілкування

громадян їхньою рідною мовою, а основною метою є захист мовного розмаїття Європи та сприяння вивченню мов. Цей підхід є безпрецедентним як серед багатомовних країн, так і серед міжнародних організацій, він закріплений у Хартії основних прав ЄС, засідання якого перекладаються на всі офіційні мови. Члени Європейського парламенту мають право висловитись будь-якою офіційною мовою ЄС. Окрім того, Європейський Союз здійснює захист 60 регіональних мов або мов меншин, якими розмовляє близько 40 млн людей, як, наприклад, каталонська, баскська, фризська, саамська, валлійська та ін.

Під час неформальної робочої сесії саміту у шведському Гетеборзі з проблем створення робочих місць та економічного зростання, глави держав і урядів обговорили роль освіти і культури для майбутнього Європи. Серед конкретних питань була проблема підвищення мобільності і активізації обміну між європейською молоддю, розвиток європейських університетів, взаємне визнання дипломів на теренах ЄС, а також залучення молоді до освітньої програми «Ерасмус». У своїх висновках від 14 грудня 2017 р., Європейська рада закликала держави-члени сприяти успішному функціонуванню та розвитку освітньої галузі.

У резолюції, прийнятій у Барселоні після засідань 15-16 березня 2002 р., Європейська рада постановила продовжити спільні дії в галузі освіти з метою покращення педагогічної діяльності і розвитку навичок багатомовності із раннього віку школярів. Навички читання і письма належать до восьми навичок, визначених рекомендаціями Ради Європи стосовно основних компетенцій в галузі освіти і професійної підготовки протягом усього життя. Володіння кількома мовами лежить в основі функціонування європейського освітнього простору в контексті, що характеризується підвищеною мобільністю учнів та студентів, можливістю навчання і роботи в межах Європейського Союзу, збільшенням міграції із третіх країн та співпрацею у галузі освіти. Виклики сьогодення стосовно викладання та навчання іноземних мов і можливості, які пропонує європейська освітня система, стосуються всіх, оскільки лише вдосконалення цього процесу посилює демократичний вимір освітньої галузі, сприяє розвитку європейської ідентичності у її розмаїтті. Доповнюючи і збагачуючи місцеві, регіональні і національні звичаї і традиції, навички багатомовності сприяють кращому розумінню європейських культурних цінностей, а їх відсутність перешкоджає корисному обміну між державними інституціями та особами всередині європейського простору.

Згідно досліджень Європейської Комісії, 56% мешканців країн Європи володіють як мінімум однією іноземною мовою, не враховуючи рідну, 28% – щонайменше двома, а 11% – трьома. Статистика показує, що найпопулярнішими іноземними мовами є англійська, французька, німецька та іспанська. Обмеженість навичок багатомовності залишається однією із головних перешкод для участі в європейських освітніх програмах, а з іншого боку, набуті мовні компетентності дозволяють молодим людям отримати більше користі від тих можливостей, які пропонує сучасний світ. Навички багатомовності забезпечують конкурентні переваги як для бізнесу, так і для працевлаштування, оскільки існує позитивна кореляція між навичками володіння іноземною мовою і ймовірністю знайти добре оплачувану роботу, однак результати останнього опитування щодо безперервного професійного навчання свідчать, що лише невелика кількість компаній, які проводять навчання для своїх працівників, направляють співробітників на мовні курси. В умовах сьогодення для того, щоб підтримувати сучасний рівень життя, високий рівень зайнятості та зміцнювати соціальну згуртованість окремо взятого суспільства і світового співтовариства в цілому, необхідний великий спектр вмінь. Саме набуття навичок багатомовності може сприяти зміцненню мобільності та міжнародної співпраці, це також має важливе значення для сприяння інтеграції дітей, студентів і дорослих іммігрантів. Європейський рівень соціальних прав забезпечує кожному право на освіту, якісне

та інклюзивне навчання протягом усього життя, можливість повноцінної участі у функціонуванні суспільства та успішній конкурентоздатності на ринку праці. Навички багатомовності є одними з ключових навичок, які, безсумнівно, сприяють працевлаштуванню, особистісному розвитку, активному громадянству, вони є основою міжкультурному розумінню та соціальній взаємодії; їх визначають як можливість ефективно використовувати декілька мов для спілкування. Більше половини держав-членів офіційно визнають регіональні мови чи мови меншин у межах їхніх кордонів для юридичних чи адміністративних цілей. Ці мови перетинають національні кордони і формують мовну картину в Європі.

Аналізуючи проблему багатомовності в освіті, вітчизняні науковці часто використовують термін «багатомовна освіта», яка передбачає реалізацію освітніх програм, спрямованих на отримання комунікативних компетентностей двома або більше мовами. У багатомовній освіті різні мови, окрім державної, можуть використовуватися як мови навчання. Відповідно до дослідження, проведеного в рамках проекту «Багатомовна Європа», що виконувався Британською Радою в партнерстві з провідними європейськими агенціями, залученими до теми багатомовності, було підкреслено важливість мовного розмаїття і навичок багатомовності для всіх рівнів освіти, визначено, що особливої актуальності ця проблема набуває у вищому навчальному закладі, оскільки він є останнім етапом перед початком трудової діяльності. Випускники, швидше за все, подорожуватимуть і спілкуватимуться із носіями інших мов, тому поряд із набуттям фахових знань, важливим є розвиток мовних навичок. Деякі університети в Європі вимагають певного рівня володіння мовами як необхідну вимогу до вступу в навчальні заклади, інші заохочують студентів до відвідування мовних курсів. Важливим є розвиток зв'язків і обмінів між навчальними закладами, що сприятиме автентичному досвіду з мови та культури інших країн. У здійсненому дослідженні поряд з терміном «багатомовна освіта» вжито також термін «плюрилінгвальна». «Організація багатомовної/плюрилінгвальної освіти, а також підготовка вчителів до лінгвістично і культурно різноманітної аудиторії – це ті виклики, з якими наразі стикаються освітяни. Враховуючи таку велику кількість мов, наявних майже в кожній навчальній аудиторії, документи ЄС і РЄ наголошують на необхідності визнання плюрилінгвальних надбань учнів у вивченні та викладанні мов, а також на необхідності готувати вчителів до усвідомлення значущості плюрилінгвальних надбань своїх учнів і їх використання в практиці викладання у школі» (Гуус & Кутлай, 2012: 52).

Цікавим є досвід мультілінгвальної політики у системі вищої освіти провідних європейських країн. У Франції мовою навчання, екзаменів і конкурсних іспитів, а також наукових праць є французька, хоча в окремих випадках викладання здійснюється регіональними і іноземними мовами в ситуації, коли вчителем є іноземець. Ця вимога не поширюється на школи, створені для учнів з іноземним громадянством. В англійських університетах мови були визнані «стратегічно важливими і вразливими навчальними дисциплінами» у 2005 р., це означає, що вони мають право на отримання додаткового державного фінансування. В країні недостатня кількість навчальних курсів, на яких готують спеціалістів з чотирьох мов громад іммігрантів: урду, кантонської, пенджабі, бенгальської мов (Гуус & Кутлай, 2012: 80). В окремих університетах Німеччини дисципліни викладаються як німецькою, так і іноземними мовами, а в школах діти всіляко заохочуються до вивчення іноземних мов. Одним із важливих факторів підвищення інтересу до іншомовної діяльності є можливість провести канікули в країні, мова якої вивчається. Проживання в іноземній сім'ї дає можливість краще пізнати життя і побут людей, їх традиції і звичаї. Досвід Швейцарії засвідчує,

що для вступу у вищий навчальний заклад потрібна високоякісна підготовка, а володіння іноземними мовами є життєво необхідним.

Треба визнати, що навички багатомовності набуваються і розвиваються протягом усього життя, тому важливим є можливість і доступність навчання. Ця рекомендація стосується, в першу чергу, початкової і середньої освіти. Рада Європи чітко окреслила завдання, які необхідно вирішити у найближчому часі відповідно до національного і європейського законодавства, залежно від наявних ресурсів і національних ситуацій та у тісній співпраці з усіма зацікавленими сторонами:

- 1) вивчити способи допомоги всім молодим людям у вивченні іноземних мов;
- 2) підвищити рівень іншомовної компетентності принаймні в одній іноземній європейській мові, який дозволив би ефективно використовувати іноземну мову і в соціальних цілях, і в професійних, і в навчальних;
- 3) сприяти заохоченню оволодіння додатковою (третьою) мовою;
- 4) приділити більше уваги підготовці фахівців іншомовного навчання, позаяк окремі школи відчувають дефіцит викладачів з певних предметів, особливо сучасних іноземних мов.

В рамках реалізації цих завдань важливою є активна підтримка мобільності учнів і вчителів, використання фінансових можливостей європейських освітніх програм. Завдяки інтенсивному розвитку навичок багатомовності можна домогтися необхідної мовної компетентності учнів як основи для їх подальшого навчання та самовдосконалення.

Висновки

Здійснене дослідження показало, що сучасні європейські школи все більше усвідомлюють необхідність забезпечення всіх учнів рівними можливостями для всебічного і гармонійного розвитку, незалежно від їх походження та їх рідної мови, забезпечують належний рівень іншомовного навчання в школі через, якщо це необхідно, спеціальні заходи підтримки. Усі європейські держави визнали необхідність посилення розвитку навичок багатомовності, оскільки високий рівень викладання і навчання іноземних мов сприяє успішній колективній взаємодії та взаєморозумінню. Аналіз численних резолюцій Ради Європи, дискусій на засіданнях Європарламенту, на міжнародних конференціях, засвідчив, що Європейська Комісія працюватиме і надалі над реалізацією нових європейських орієнтирів у галузі освіти, включаючи необхідний збір даних стосовно рівня володіння мовою, щоб мати більш точну картину багатомовності в європейському просторі. Ці критерії будуть обговорені та визначені Радою у контексті впровадження нового стратегічного курсу у сфері освіти після 2020 року. Особливу увагу буде приділено реалізації освітніх програм, що, у кінцевому результаті, сприятиме підвищенню мотивації до вивчення іноземних мов, підвищенню кваліфікації фахівців іншомовного навчання, активізації процесу розвитку навичок багатомовності в європейському освітньому контексті. В умовах сьогодення розвиток навичок багатомовності здійснюється не тільки у освітніх закладах, а й на всіх інституційних рівнях, що реалізує концепцію «вивчення мов протягом життя». Здійснене дослідження довело, що навчальні заклади не можуть відокремитися від соціолінгвістичного контексту суспільства, з яким вони пов'язані, оскільки освітні програми базуються на принципах багатомовності і полікультурності суспільства в цілому. В умовах сьогодення багатомовна освіта стає все більш важливою не тільки у Європі, але й у цілому світі, позаяк мова є не тільки засобом комунікації, а й маркером національної самобутності. *Перспективи подальших наукових розвідок* вбачаємо в дослідженні проблеми багатомовності в освітньому просторі України.

Бібліографічні посилання

- Винарчик, М. П. (2014). *Розвиток білінгвальної освіти у середніх навчальних закладах Франції (70-ті роки ХХ – початок ХХІ століття)*: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Дрогобич, 243 с.
- Гуус, Екстра, & Кутлай, Йагмур. (ред.). (2012). *Багатомовна Європа: тенденції у політиці і практиці мультлінгвізму в Європі*. К.: Ленвіт.
- Манакін, В. М. (2012). *Мова і міжкультурна комунікація*. К.: Академія.
- Навчайся у Європі! Освітні програми, гранти та стипендії Європейського Союзу та держав-членів ЄС 2014–2020. http://mobility.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/01/education-in-eu_uk.pdf
- Ніколаєва, С. Ю. (укр. ред.). (2003). *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. К.: Ленвіт.
- Пономарів, О. Д. (2003). Багатомовність. *Енциклопедія сучасної України*. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=38707
- ЮНЕСКО: всестороння приверженність мовному різноманіттю і багатомовності. *Міжнародний рік мов*. (2007). <http://www.un.org/ru/events/iyl/brochure/unesco.shtml>
- Cadre européen commun de référence pour l'apprentissage des langues*. (2001). Conseil de l'Europe, Comité de l'éducation. Paris: Didier, 192 p.
- Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer*. (2005). Conseil de la coopération culturelle, Comité de l'éducation, «Apprentissage des langues et citoyenneté européenne». Strasbourg, 188 p. <https://rm.coe.int/16802fc3a8>
- Déclaration de M. Jack Lang, ministre de l'éducation nationale, sur l'apprentissage des langues vivantes à l'école primaire, Paris le 29 janvier 2001. <http://discours.vie-publique.fr/notices/013000555.html>
- La pédagogie, un défi majeur de l'enseignement supérieur*. (1990). Conseil Supérieur de L'Education. Québec: Editeur officiel. <http://www1.cse.gouv.qc.ca/fichiers/documents/publications/Avis/50-0379.pdf>
- Mackey, W. F. (1976). *Bilinguisme et contact des langues*. Paris: Klincksieck.
- Un cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*. (2001). Paris: Les Editions Didier, 192 p.
- White Paper on Intercultural Dialogue (2008). Strasbourg: Committee of Ministers, Council of Europe. https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf

References

- Vynarchyk, M. P. (2014). *Rozvytok bilinhvalnoyi osvity u serednikh navchalnykh zakladakh Frantsiyi (70-ti roky XX – pochatok XXI stolittya)* [The Development of Bilingual Education in secondary schools in France (the 70s of the XX – the beginning of XXI century)] (PhD thesis). Drohobych. 243 p. (in Ukrainian).
- Huus, Ekstra, & Kutlai, Yahmur. (red.). (2012). *Bahatomovna Yevropa: tendentsii u politytsi i praktytsi multylinhvizmu v Yevropi* [Multilingual Europe: Trends in Multilingualism Policy and Practice in Europe]. K.: Lenvit. (in Ukrainian).
- Manakin, V. M. (2012). *Mova i mizhkul'turna komunikatsiia*. K.: Akademiia. (in Ukrainian).
- Navchaisia u Yevropi! Osvitni prohramy, hranty ta stypendii Yevropeiskoho Soiuzu ta derzhav-chleniv YeS 2014–2020. [Study in Europe! Educational programs, grants and scholarships of

- the European Union and EU Member States 2014-2020]. http://mobility.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/01/education-in-eu_uk.pdf (in Ukrainian).
- Nikolaieva, S. Yu. (ukr. red.). (2003). *Zahalnoievropeiski Rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [Pan-European Recommendations for Language Education: Study, Teaching, Assessment]*. K.: Lenvit. (in Ukrainian).
- Ponomariv, O. D. (2003). Bahatomovnist. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy. [Multilingualism. Encyclopedia of modern Ukraine]. http://esu.com.ua/search_articles.php?id=38707 (in Ukrainian).
- YuNESKO: vsestoronniaia pryverzhennost' iazykovomu raznoobraziiu y mnohoiazychyii. Mezhdunarodnyj hod iazykov, 2007. [UNESCO: Comprehensive commitment to linguistic diversity and multilingualism. International Year of Languages]. <http://www.un.org/ru/events/iyl/brochure/unesco.shtml> (in Russian).
- Cadre européen commun de référence pour l'apprentissage des langues*. (2001). Conseil de l'Europe, Comité de l'éducation. Paris: Didier, 192 p.
- Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer*. (2005). Conseil de la coopération culturelle, Comité de l'éducation, «Apprentissage des langues et citoyenneté européenne». Strasbourg, 188 p. <https://rm.coe.int/16802fc3a8>
- Déclaration de M. Jack Lang, ministre de l'éducation nationale, sur l'apprentissage des langues vivantes à l'école primaire, Paris le 29 janvier 2001. <http://discours.vie-publique.fr/notices/013000555.html>
- La pédagogie, un défi majeur de l'enseignement supérieur*. (1990). Conseil Supérieur de L'Education. Québec: Editeur officiel. <http://www1.cse.gouv.qc.ca/fichiers/documents/publications/Avis/50-0379.pdf>
- Mackey, W. F. (1976). *Bilinguisme et contact des langues*. Paris: Klincksieck.
- Un cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*. (2001). Paris: Les Editions Didier, 192 p.
- White Paper on Intercultural Dialogue (2008). Strasbourg: Committee of Ministers, Council of Europe. https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/source/white%20paper_final_revised_en.pdf

Vynarchyk Mariya

The problem of developing multilingualism skills in the European educational context

Abstract

The scientific article explores the problem of developing multilingualism skills in the European educational context. For this purpose, the task was to analyze the conditions and ways of realizing the problem of multilingualism in the modern educational field and to study the features of European multilingualism in the context of cultural diversity. The methodology of the study is based on the coverage and analysis of cognitive and practical multilingualism skills. European education policy is analyzed. Addressing the issue of multilingualism is one of the most important activities of the Council of Europe, the European Commission and is covered by the European Charter for Regional or Minority Languages and in numerous resolutions of international conferences and symposia.

It is established that one of the main goals of education in a democratic society is not only respect for human rights, but also the development of knowledge, skills and abilities of students,

their preparation for life in civil society. Research has shown that multilingual people in Europe have advantages over monolinguals. More than half of all Europeans say they speak at least one language other than their mother tongue. The study showed that multilingualism is beneficial for people who are supporters of intercultural and linguistic interaction based on tolerance and humanism.

Modern European educational policy is aimed at developing multilingual skills. This demonstrates the importance and timeliness of solving the problem in the educational environment with the active support of students and teachers, the financial capacity of European educational programs and projects of governments of leading European countries. As part of this task, it is important to actively support the mobility of students and teachers, to develop scientific cooperation, cultural interaction. Thanks to the intensive development of multilingual skills, it is possible to achieve the required level of language competence of students as a basis for their further learning and self-improvement. Since the modern educational community is focused on the highest human values, the personal development of schoolchildren and students is considered a priority for the functioning of European educational institutions.

Key words: multilingual skills, European educational context, European educational policy, intercultural dialogue, personal development.

Інформація про автора:

Винарчик Марія

- кандидат педагогічних наук
- Україна
- доцент кафедри романської філології та компаративістики Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
- ORCIDiD <https://orcid.org/0000-0001-8270-6178>
- E-mail: vynachyk.m@gmail.com

117

Vynarchyk Mariya

- Candidate of Pedagogical Sciences
- Ukraine
- Associate Professor of the Department of Romance Philology and Comparative Studies
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University